

РЕШЕНИЕ

№ 39214

гр. София, 10.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 15 състав, в
публично заседание на 15.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Росица Цветкова

при участието на секретаря Антонина Митева, като разгледа дело номер **6265** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) във връзка с чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на П. Б. Г. против Решение № 1040-21-308/22.05.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С.-град, с което е отхвърлена жалбата му срещу Разпореждане № 214-00-6201-3/02.05.2025 г. за отпускане на парично обезщетение за безработица в дневен размер 23,27 лв. за периода от 08.03.2024 г. до 07.01.2025 г. Жалбоподателят оспорва законосъобразността на определения размер на обезщетението. Поддържа, че административният орган неправилно е приложил чл. 54б, ал. 8 КСО, въведен след възникване на правото му на обезщетение. Иска отмяна на оспореното решение и потвърденото с него разпореждане.

Ответникът – директорът на ТП на НОИ – С.-град, чрез процесуалния си представител юрк. А., оспорва жалбата и поддържа законосъобразността на административните актове. Позицията си и на решението на Съда на Европейския съюз от 23.04.2026 г. по дело С-116/25.

Съдът, след преценка на доказателствата по делото и доводите на страните, приема следното:

На 18.04.2024 г. жалбоподателят е подал заявление за отпускане на парично обезщетение за безработица, като е поискал отпускането му считано от 08.03.2024 г. От данните по административната преписка се установява, че последната му заетост е осъществена във Франция

през периода от 06.03.2024 г. до 07.03.2024 г. – за два дни. За тази заетост са представени данни за получено трудово възнаграждение и други плащания в общ размер 179,41 евро. В хода на административното производство е било необходимо събиране на информация от компетентната френска институция относно осигурителните периоди и доходите на лицето. Поради това производството е спряно, а след получаване на необходимите данни на 28.04.2025 г. е възобновено на 29.04.2025 г. С Разпореждане № 214-00-6201-3/02.05.2025 г. на жалбоподателя е отпуснато парично обезщетение за безработица в дневен размер 23,27 лв. за периода от 08.03.2024 г. до 07.01.2025 г. При определяне на размера административният орган е приложил чл. 54б, ал. 8 КСО, като е включил в изчислителната база както доходите от последната заетост във Франция, така и други доходи за относимия 24-месечен период. Подадената срещу разпореждането административна жалба е отхвърлена с Решение № 1040-21-308/22.05.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С.-град, което е предмет и на настоящото производство.

Въз основа на установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е допустима, като подадена от лице с правен интерес срещу подлежащ на съдебно оспорване административен акт в законоустановения срок.

Решението е издадено от компетентен орган, в предвидената от закона форма, при липса на съществени процесуални нарушения, но при нарушение на материалния закон, изразяващо се в неправилно приложение на материалноправната уредба за определяне размера на паричното обезщетение за безработица на жалбоподателя.

Съдът намира, че административният орган не е имал основание да определи обезщетението на жалбоподателя на основание чл. 54б, ал. 8 от КСО, като този извод е мотивиран от следното:

Нормата на ал. 8 на чл. 54б е приета с изменението на Кодекса за социално осигуряване, обнародвано в ДВ, бр. 67 от 09.08.2024 г., влязло в сила на 13.08.2024 г. Тя урежда определянето на размера на паричното обезщетение за безработица в случаите, когато в периода по ал. 1 се включва осигурителен стаж, придобит по законодателството на държава, с която се прилагат европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност. С новата разпоредба е предвидено при изчисляването на обезщетението да се вземат предвид не само доходите от последната работа на лицето, но и доходите, получени в Република България и в други държави, за които се прилагат европейските регламенти, през последните 24 календарни месеца, предхождащи месеца на прекратяване на осигуряването. Изменението има за цел да обвърже по-тясно размера на обезщетението с осигурителния принос на лицето през установения в закона референтен период. Както е посочено в мотивите към законопроекта, необходимостта от промяната е обусловена от установени съществени различия в размера на обезщетенията на лица с осигурителни периоди в различни държави членки, включително в случаите на краткотрайна последна заетост в чужбина. По този начин законодателят е въвел нов механизъм за определяне размера на обезщетението, насочен към преодоляване на последиците от предходната уредба, при която доходът от последната работа в друга държава членка е могъл да има определящо значение за размера на обезщетението, независимо от продължителността на тази заетост и от осигурителния принос на лицето през предходните периоди. Разпоредбата на чл. 54б, ал. 8 КСО има материалноправен характер, тъй като променя правилата за формиране на доходната база, въз

основа на която се определя размерът на паричното обезщетение за безработица. Тя не урежда реда за установяване на осигурителните обстоятелства или процедурата по отпускане на обезщетението, а непосредствено засяга съдържанието на възникналото осигурително право. В закона не е предвидено изрично новата разпоредба да се прилага към права на обезщетение, възникнали преди влизането ѝ в сила.

В случая правото на жалбоподателя на парично обезщетение за безработица е признато от административния орган считано от 08.03.2024 г., а заявлението за отпускането му е подадено на 18.04.2024 г. Следователно към момента на възникване на правото новата разпоредба на чл. 54б, ал. 8 КСО не е била част от действащата правна уредба. Обстоятелството, че административното производство е приключило след влизането ѝ в сила, не обосновава различен извод.

Съгласно чл. 142, ал. 1 АПК съответствието на административния акт с материалния закон се преценява към момента на издаването му. Това правило обаче не означава, че материалноправните последици на фактически състав, осъществен преди законодателно изменение, следва да бъдат определени по новия закон. Преценката за законосъобразност включва и проверката дали административният орган е съобразил действието на приложимите материалноправни норми във времето. Не може да бъде споделено становището на ответника, че новата разпоредба е приложима към всички неприключили административни производства като проявление на незабавното действие на закона. Предмет на административното производство в случая не е възникването на ново право след 13.08.2024 г., а установяването и определянето на размера на право, възникнало преди тази дата. Последващото събиране на необходимите данни от компетентната френска институция не променя момента, към който се определя приложимата материалноправна уредба. Съдът отчита, че новата уредба е насочена към постигане на по-справедливо съотношение между осигурителния принос и размера на обезщетението. Съображенията за целесъобразност и справедливост, обусловили приемането ѝ, обаче не могат да обосноват прилагането ѝ към права, възникнали преди влизането ѝ в сила, при липсата на законово основание за това. Ето защо съдът приема, че разпоредбата на чл. 54б, ал. 8 КСО е неприложима при определяне размера на паричното обезщетение за безработица на жалбоподателя.

Размерът на обезщетението следва да бъде определен съобразно материалноправната уредба, действаща към 08.03.2024 г., включително относимите разпоредби на Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № 987/2009.

Изложените изводи не се опровергават от решението на Съда на Европейския съюз от 23.04.2026 г. по дело C-116/25, на което се позовава ответникът. С това решение Съдът е приел, че чл. 62, § 3 от Регламент (ЕО) № 883/2004 допуска национална правна уредба, съгласно която при определяне размера на обезщетението за безработица наред с доходите от последната заетост в друга държава членка се вземат предвид и доходи от предходни периоди на заетост. Даденото тълкуване обаче се отнася до съвместимостта на подобна методика с правото на Европейския съюз, а не до действието във времето на националната разпоредба, с която тя е въведена. Следователно решението не обосновава приложимостта на чл. 54б, ал. 8 КСО към право на обезщетение, възникнало преди влизането на тази разпоредба в сила. Този въпрос се разрешава съобразно

националните правила за действие на материалния закон във времето.

Следователно, като е определил размера на обезщетението на жалбоподателя въз основа на чл. 54б, ал. 8 КСО, административният орган е приложил материалноправна разпоредба, която е неприложима към възникналото на 08.03.2024 г. право. Това обуславя незаконосъобразност на оспореното решение и потвърденото с него разпореждане по смисъла на чл. 146, т. 4 АПК и налага отмяната им в частта относно определения размер на обезщетението. Преписката следва да бъде върната на компетентното длъжностно лице при ТП на НОИ – С.-град за ново произнасяне по заявлението на жалбоподателя в частта относно размера на обезщетението.

При новото произнасяне административният орган следва да определи размера на паричното обезщетение за безработица при съобразяване на материалноправната уредба, действаща към 08.03.2024 г., преди изменението на чл. 54б КСО, обнародвано в ДВ, бр. 67 от 09.08.2024 г., като приложи относимите разпоредби на Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № 987/2009 съобразно даденото от Съда на Европейския съюз тълкуване. Съдът не следва да определя непосредствено конкретния дневен размер на обезщетението, доколкото това изисква извършване на изчисления въз основа на относимите осигурителни данни по приложимата методика.

По делото е направено искане за присъждане на разноски от жалбоподателя, но не са представени доказателства за действителното им извършване, поради което такива не следва да се присъждат.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 6 ГПК във връзка с чл. 144 АПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на съда държавната такса, от внасянето на която жалбоподателят е освободен по силата на чл. 120, ал. 1 КСО.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 АПК във връзка с чл. 118 КСО Административен съд София-град

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на П. Б. Г. Решение № 1040-21-308/22.05.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С.-град и потвърденото с него Разпореждане № 214-00-6201-3/02.05.2025 г., в частта относно определения дневен размер на паричното обезщетение за безработица.

ИЗПРАЩА преписката на компетентното длъжностно лице при ТП на НОИ – С.-град за ново произнасяне относно размера на паричното обезщетение за безработица на П. Б. Г., при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, изложени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град да заплати по сметка на Административен съд София-град държавна такса в размер на 5.11 евро.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.